

Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága

1085 Budapest
Gyulai Pál u. 13.

Dátum: Budapest, 2022. augusztus 25.

Ikt.sz.: 699/1/III-
18_NKA_Spelter/2022(1382)

Elősz.:

Hiv.sz.:

Melléklet: -

Ügyintézőjük:

Ügyintézőnk: Fehérváriné Tóth Helga

Tárgy: NKA pályázat szakmai beszámoló

*Kérjük, hogy válaszukban hivatkozzanak
iktatószámunkra, ügyintézőnkre!*

Pályázati adatlap azonosító: A 2029/N0652

Pályázati azonosító: 209108/00015

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

az NKA Múzeumok Kollégiuma által támogatott időszak kiállítás megrendezéséről

(209108/00015 altéma)

Spelter Henrik – Magyarország első aranykoszorús cukrászmestere c. emlékkiállítás

1. Tatán a Kuny Domokos Múzeumban megtekinthető volt a kiállítás: 2022. 06.28 - 08.7-ig
2. Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban megtekinthető a kiállítás: 2022.08.20. – 11.20.

A Spelter család Magyarország legrégebbi cukrászdinasztiája, mely 4 generáción át cukrászként tevékenykedett. A család legkiemelkedőbb alakja III. Spelter Henrik, aki idén született 140 éve. Spelter munkássága kevésbé ismert fejezete a magyar vendéglátás és gasztronómia történetének, holott példás életútja és az elért eredményei alapján a Spelter névnek a legnevesebb hazai cukrászok panteonjában a helye. Ezen alkalomból került megrendezésre a Spelter-emlékév a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum (MKVM), a Magyar Cukrásziparosok Országos Ipartestülete, a Kuny Domokos Múzeum és Tata város önkormányzatának közös együttműködésével.

Az emlékév legfőbb programja a Spelter Henrik emlékkiállítás, mely a Spelter cukrászcsalád történetét és III. Spelter Henrik életútját mutatja be. Az először Tatán megnyíló kiállítás megnyitójának keretében az egykori Spelter Cukrászda homlokzatán az emlékév együttműködő partnerei emléktáblát is elhelyeztek. Majd augusztus 20-án a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban nyílt meg a múzeum 56. születésnapján családi nap és szakmai ünnepség keretében.

A Spelter Henrik emlékkiállítás legkülönlegesebb tárgyaként került kiállításra - a pályázati forrásból sikeresen restaurált, cukrásztörténetileg kiemelkedően jelentős - III. Spelter Henrik kézzel írt és rajzokkal illusztrált több mint hatszáz oldalas mives receptgyűjteménye, melyben a szerzőnek az Osztrák-Magyar Monarchiában, Németországban, Franciaországban, Nagy-Britanniában, az USA-ban és Egyiptomban töltött vándorévei során lejegyzett receptjei őrződtek meg. Ezen leírásokból szemezgetve a Cukrásziparosok Országos Ipartestülete Kovács Sándor – Gerbeaud Cukrászda egykori cukrászmestere – vezetésével kiválogattak olyan édes teasüteményeket, melyet a mai kor ízlésének megfelelően átalakítva az emlékévhöz csatlakozó cukrászdák díszdobozban árusíthatnak is. Ilyen süteményeket lehetett megkóstolni mindkét kiállításmegnyitón.

A kiállítás apropóján sikerült felkutatni a család ma élő leszármazottait, akik hálás szívvel segítették munkánkat, tárgyakat adományoztak és örömmel vettek részt minden eseményen.

Spelter Henrik, a receptgyűjtemény szerzője, miután az 1890-es években édesapja tatai cukrászdájában kitanulta a cukrászmesterséget, vándorútra indult, előbb megfordult a történelmi Magyarország több pontján is, majd külföldi munkásévek következtek: Berlin, Kolberg (ma Kołobrzeg), Párizs, Chicago, Milwaukee és Kairó. Spelter, aki korábban a Gerbeaud cukrászdánál is dolgozott, a végleges hazatérését követően vette át 1910-ben Budapesten az egykori híres cukrász, Seitz Lajos Erzsébet körút 42. szám alatt álló üzletét, mely hosszú évtizedeken keresztül a fővárosiak közkedvelt cukrászdája lett. 1921 májusában a Magyar Cukrárszok és Mézeskalácsosok Országos Szövetségének elnökévé választották. Ezen tisztségében óriási szerepe volt abban, hogy a hazai cukrásztársadalomban helyreállt az első világháború során megbomlott béke és hogy a cukrászszakma visszanyerte régi jó hírnevét. Elnöksége alatt sor került a cukrárszok adóterheinek csökkentésére, a tanoncoktatás megreformálására, egy új székház felépítésére valamint újraindult a testületnek a szaklapja: *Cukrász* is. Spelter szakmai bemutatókkal egybekötött országos konferenciákat is szervezett, mellyel az

Ipartestület vidéki tagjait is sikerült aktívan bevonnia a szervezet életébe, továbbá vezetésével a magyar cukrászszakma külföldön is vendégszerepelt: a német cukrász ipartestület megalakításának 200 évfordulójának díszvendége a magyar cukrászküldöttség volt.

Ipartestületi munkásságának jelentőségét egy fikciós filmmel próbáltuk még izgalmasabbá és érthetővé tenni.

A kiállítás enteriórei, tablói, vitrinjei, filmje kiegészül egy „Genially” nevű interaktív online felülettel, melyen a receptgyűjtemény minden oldalát meg lehet tekinteni, a kiállításban helyhiány miatt kimaradt érdekességekkel lehet megismerkedni és izgalmas játékokat lehet kipróbálni (süteménypárosító, szókereső, puzzle).

Sajnos a kiállításra fordítható anyagi források nem tették lehetővé, hogy az elképzelt virtuális kiállítás megvalósuljon.

Célunk, hogy a kiállítás 2023-ban utazó kiállításként bejárja az ország vendéglátóipari szakiskoláit, hogy Spelter Henrik neve és életútja jó példaként szolgáljon a jövő generációja számára.

A kiállítás a Kuny Domokos Múzeumban a Tatai Várban az első emeleten 68 m²-en volt látható és hasonló alapterületen került megrendezésre a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum földszinti termében.

A kiállítás kurátorai: Fehérváriné Tóth Helga és Bobay István Zoltán.

A kiállítás sajtómegjelenései:

https://trademagazin.hu/wp-content/uploads/2022/04/Trade_magazin_22_4-5_online.pdf

<https://port.hu/esemeny/kiallitas/spelter-henrik-magyarorszag-első-aranykoszorus-cukraszmestere/event-5931250>

https://tata.hu/22773/spelter_henrik_cukraszmesterre_emlekezunk

https://tata.hu/22782/140_eve_szuletett_a_tatai_cukraszlegenda_spelter_henrik

Vojtek Éva: Spelter Henrik emlékévk. In.: Mester Cukrász 2022/2 40p.

Online kommunikációs adatok:

- online megjelenés: 30
- Facebook poszt elérések: 15000
- hírlevél: 1 alkalom, ~1.000 fő

Látogatottság adatok

A látogatók száma

a Kuny Múzeumban a nyitva tartás alatt összesen 2022. 06.28 – 2022. 08.07. között: **3000 fő** volt.

a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban az eddigi nyitva tartás alatt összesen 2022. 08.20 – 2022. 08.25. között: **380 fő** volt.

A kiállításainkhoz kapcsolódóan **tematikus és szubjektív tárlatvezetéseket** szervezünk, ezekkel kapcsolódunk országosan illetve a fővárosban megrendezett kulturális rendezvénysorozatokhoz, fesztiválokhoz. A kiállítás nyitva tartása alatt ilyen rendezvény a tatai Víz, Zene, Virág Fesztivál, Budapesten a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum szülinapja volt.

Fotódokumentáció

Kiállítás a Kuny Domokos Múzeumban:

mkvm

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS
VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM

Megnyitó és koszorúzás a Kuny Domokos Múzeumban:

*Speller
Henrik*

1862-1938

A Kuny Domokos Múzeum tisztelettel meghívja Önt
a Speller Henrik Emlékirások kapcsolódó
társasági kiállítás megnyitójára.

A program első felében koszorúzás és emléktábla avatás
Speller Henrik szobrával
Helyszín: Tata, Hősök tere 4.
2022. 06. 28. kedd. 16:00 óra

Ezt követően kerül sor a Speller Henrik időszaki kiállítás
megnyitójára
Helyszín: Tatai Vár, terem
2022. 06. 28. 16:30

Beszédet mond:
Micht István, Tata város polgármestere;

Előlejt Balázs, Magyar Cukrász Ipartestület szakmai elnöke;
Török Róbert, Magyar Kereskedelmi és
Vendéglátóipari Múzeum igazgatója;
Jankó Árpád, Speller család letelepítője

Kiállítás megnyitja:
Vojtkó Erika, a Cukrászmaester magán főzészkecskéje.

A megnyitót követően időszaki kiállítás megtekintése és az
eredeti Speller Henrik íróasztaljánál állásfotó készítés
különlegesen ajánlott.

mkvm

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS
VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM

mkvm

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS
VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM

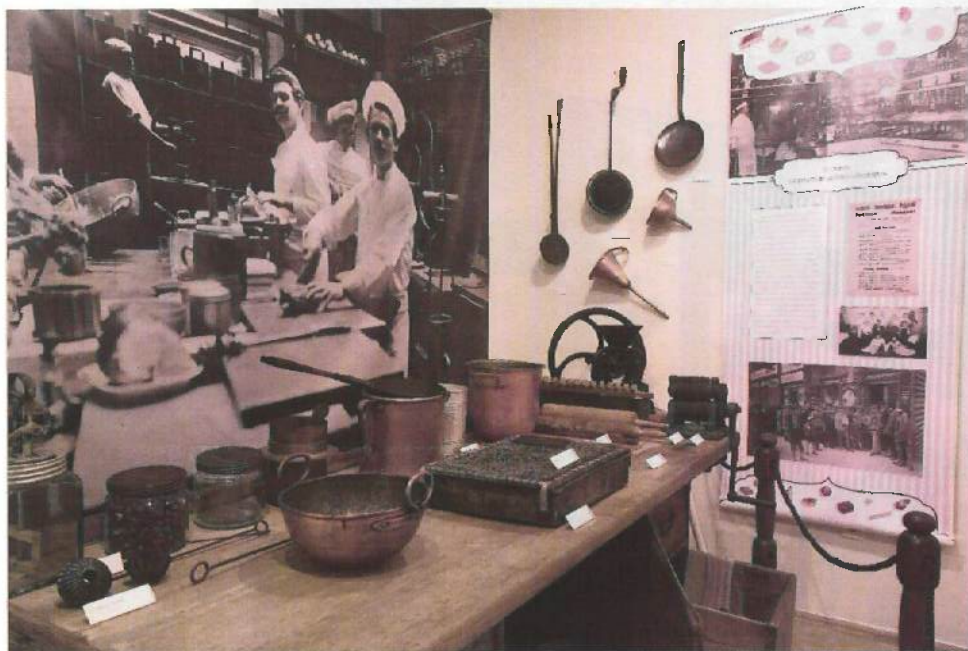
Kiállítás a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban:

mkvm

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS
VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM

Megnyitó és tárlatvezetés a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban:

„Genially” online felületen a Spelter Henrik kiállításához tartozó tartalom:

Hogyan készült?

JÁTÉK

Süteménypárosító
Spelter Henrik
recepteskönyvéből

Recepteskönyv

LAPOZÓ

Spelter Henrik
recepteskönyve

A gyűjtő

ÉRDEKESSÉGEK

Spelter Henrik
gyűjteménye

Életmórszák

JÁTÉK

Szókereső Spelter módra

Spelter-puzzle

JÁTÉK

Rakd össze a képet!

Hogyan készült?

Melyik sütemény melyik?
Kattints a nevekre, nézd
meg a receptet, majd
húzd a megfelelő
rajzhoz!

Margaretta bombe

Chocolád

Hofippen

Ibolya

Kosuth sifli

Chocolát fél hold

Amerikan

Figaró

Élelmiszárak

Alaposan körbenéztél?
Kerésd meg a Spelter
Henrikhez kapcsolódó
fogalmakat!
Kattints a betűkre!

- 1 Spelter Henrik szülővárosa
- 2 Édesség cukorból, olajos magokból
- 3 Híres cukrászmester
- 4 Cukorbetegeknek készült ételmszár
- 5 A világ legnagyobb tortájának neve
- 6 Az emlékérv alkalmából készült sütemény

S	T	W	M	C	R	J	T	F	S	H	H	B
P	H	A	X	O	H	J	G	G	Z	C	F	D
E	G	O	T	Q	B	F	U	M	T	O	E	I
L	C	G	U	A	H	T	F	R	R	T	G	A
T	O	E	L	C	T	K	B	M	A	M	O	B
E	F	R	G	L	P	K	X	X	T	R	Y	E
R	G	B	R	B	O	V	O	N	O	B	Q	T
S	D	E	I	M	X	B	R	M	S	Q	K	I
Z	U	A	L	E	J	A	V	Y	Z	M	M	K
E	F	U	L	B	V	A	L	A	F	X	Y	U
L	V	D	Á	N	W	R	F	N	É	A	L	S
E	C	V	Z	U	J	L	I	K	R	F	F	K
T	R	Y	S	X	P	I	N	A	A	V	S	A

Spelter-puzzle

Válassz kihívást!

A gyűjtő

ÉRDEKESSÉGEK

Spelter Henrik
gyűjteménye

Spelter Henrik nemcsak inasévei alatt, hanem a későbbiek során is tett nagyobb utazásokat. A magyar cukrász külföldi barangolásairól számos emléktárggyal tért haza. *„Erzsébet körúti lakásában nagyértékű kis múzeumi van berendezve, amelyből nem egy darabot már meg akart venni a magyar állam is”* olvashatjuk a két világháború közötti sajtóban. A világhírt magyar cukrász gyűjteményében megtalálhatóak voltak saját kezűleg fogott preparált állatok (mint például csörgőkígyó Egyiptomból, vagy pompás papagájhai Jordániából) és emléktárgyak egyaránt: snapszos botok, melyek szétnyitva likőrös üvegeket és poharakat rejtettek, Kászedá Károly híres repülőgépeének egyik szárnya, amelyet 1919-ben a többi repülőgépekkel együtt a franciák semmisítettek meg és Columbus hajójának egy állítólagos darabkája is, melyet a new yorki Central Parkból hozott.

A pályázat szakmai beszámolóját honlapunkon is megjelentettük: <https://mkvm.hu/beszamolok>

dr. Török Róbert
igazgató

